

Østsjællandss Museum
Årsberetning 2008

Forord

D. 1. juli 2008 fik Danmark to nye museer. På Stevns blev porten åbnet for Danmarks nye koldkrigsmuseum og i Faxe gled døren op for et nyt geologisk/kulturhistorisk museum på kanten af Faxe Kalkbrud. Denne festlige dag markerede slutningen på en hektisk opbygningsfase og starten for en ny epoke og gjorde 2008 til et skelsættende år for Østsjællands Museum.

Året startede på fuld kraft med tekniske anlægsarbejder i Undergrunden på Koldkrigsmuseum Stevnsfort. I begyndelsen af marts kom endelige godkendelse af lokalplanen for fortet, og startskuddet gik for anlægsarbejder over jorden, for Velkomstbygningen og hermed også for at kunne disponere den resterende økonomi og igangsætte udstillingsarbejdet med åbningsdatoen d. 1. juli som deadline. Aktiviteten var høj både blandt museets ansatte, blandt håndværkere og udstillingsfolk og blandt de mange frivillige, der i ugerne op til åbningen blev flere og flere. Samtidig i Faxe var der fuld fart på med at rådgive byggeriet af Kulturhuset Kanten og med opbygningen af den kulturhistoriske udstilling i Geomuseum Faxe. Genstande skulle findes frem af magasin eller skaffes ude i byen, montere skulle bygges, tekster skulle skrives, lyssætningen programmeres, film optages, rettigheder forhandles og genstande monteres med største omhu. Også for de administrative medarbejdere var der travlt, når nye og gamle ansatte skulle lære de nye steder at kende, arbejdsgange skulle indøves, guider og kustoder oplæres, og nye kasseapparater og automater tæmmes.

Det lykkedes! Sommeren bød på overvældende besøgstal og senere de officielle åbninger, først i Faxe med kulturminister Brian Mikkelsen og siden på Stevnsfort, hvor den nu forhenværende kulturminister Brian Mikkelsen i selskab med HKH Kronprinsen forestod den officielle åbning. I løbet af sommeren var over 32.000 besøgende på guidede ture i Undergrunden, over 2500 gæster besøgte fortet over jorden, 10.000 gæster besøgte Geomuseum Faxes første fase og sammen med besøgende på Stevns Museum og hos Naturvejlederens arrangementer når Østsjællands Museum i 2008 et samlet besøgstal på mere end 54.700 gæster, mere end en fordobling af tidligere års besøgstal.

Når så meget er lykkedes i 2008, skyldes det ikke alene en usædvanlig indsats fra hele museets personale, men også i meget høj grad den store støtte og opbakning, museet har modtaget. Her tænkes helt naturligt på de mange store og små generøse tilsagn om økonomisk støtte, som har gjort det muligt at realisere Koldkrigsmuseum Stevnsfort og Geomuseum Faxe. Her tænkes naturligvis også på den meget store arbejdsindsats fra en lang række frivillige ved Stevnsfort, hvor de frivillige er organiseret i Støtteforeningen til Koldkrigsmuseum Stevnsfort, Søværnsgruppen, Luftforsvarets Veteraner og i Hærgruppen eller blot dukker op og yder en indsats. Her tænkes også på de ukuelige enkeltpersoner, der udgør de frivillige ved Geomuseum Faxe og på frivilligruppen Trællene, der fortsat virker ved Stevns Museum.

I Faxe og Stevns kommuner findes en natur- og kulturarv af usædvanligt format. Museets ambition om at værne om og formidle denne rige lokale natur- og kulturarv er stor og kan ikke løftes af Østsjællands Museum alene. Som man kan læse af denne årsrapport opfyldes ambitionen ikke alene ved museets personale, frivillige og bestyrelse, men i høj grad også ved støtte udefra og via et uundværligt samarbejde med kommuner, stat, andre museer og institutioner.

Alle, der har været engageret i realiseringen af museets ambitioner og virke, takkes varmt.

5. februar 2009
Tove Damholt
Museumsleder

1.0 Arbejdsgrundlag og formål

Østsjællands Museum er en selvejende institution.

Museet er et statsanerkendt naturhistorisk og kulturhistorisk museum efter museumslovens § 15.

Formål

Museet skal gennem indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling inden for sit ansvarsområde virke for sikringen af Danmarks natur- og kulturarv og belyse:

- forandring, variation og kontinuitet i menneskers livsvilkår indenfor nyere tids kulturhistorie
- naturen, dens udvikling, nutidige miljø og samspillet med mennesket

Museet skal gøre samlingerne tilgængelige for offentligheden og stille dem til rådighed for forskningen samt udbrede kendskabet til resultatet af såvel museets egen forskning som anden forskning baseret på museets samlinger.

Ansvarsområde

Museet har kulturhistorisk ansvarsområde i Faxe og Stevns kommuner og naturhistorisk ansvarsområde i Faxe, Greve, Køge, Solrød, Stevns og Vordingborg kommuner.

Ordinære og ekstraordinære tilskud

Østsjællands Museum modtog i 2008 statstilskud samt overførte tidligere amtstilskud fra Kulturaftale Storstrøm samt kommunale tilskud fra Stevns og Faxe kommuner. De kommunale tilskud fulgte en samdriftsaftale, hvoraf det fremgår, at Stevns Kommune bidrager til driften af Østsjællands Museum med 46 kr. pr. indbygger og at Faxe Kommune bidrager med kr. 27 kr. pr. indbygger.

Udover de ordinære tilskud har Østsjællands Museum i 2008 modtaget en lang række ekstraordinære tilskud.

Til Koldkrigsmuseum Stevnstort kom tidligere års generøse tilsagn om tilskud til udbetaling fra A.P. Møller og hustru Chastine McKinney-Møllers Fond til almene Formaal kr. 3 mio, fra Nordea Danmark-fonden kr. 2,65 mio, fra Lars Wexøe kr. 200.000, og fra Støtteforeningen til Koldkrigsmuseum Stevnstort kr. 50.000. En række tilskud i 2008 sikrede, at en række ekstraarbejder kunne udføres: Stevns Brands Fond donerede kr. 200.000 til inventar i Velkomstbygningen, Ole Henrik Nielsens og søster Johanne Marie Nielsens Mindelegat donerede kr. 20.000, Traktørstedet Gjorslev Bøgeskov donerede kr. 3.000, og fra SEAS-NVE er modtaget tilsagn om tilskud på kr. 250.000 til etablering af belyst sti.

Til historiefaglig assistance i forbindelse med åbningen af Koldkrigsmuseum Stevnstort har Kulturarvsstyrelsen givet støtte fra styrelsens hastesum på kr. 145.000 og tilskud fra styrelsens udviklingsmidler på kr. 216.000.

Til Geomuseum Faxe sikrede en række tilskud en bedre udstilling. Stevns Brands Fond donerede kr. 200.000, Vemmetofte Kloster kr. 100.000, Faxe Rotary kr. 15.000, Geologisk Museums Støtteforening kr. 25.000, Østsjællands Museumsforening kr. 18.000 til udsmykningsopgave, og Metro-Schroeder Fonden kr. 15.000. Friluftsrådet gav tilsagn om tilskud på kr. 25.000 til huggepladser.

Kulturarvsstyrelsens rådighedssum har ydet støtte på kr. 427.000 til undersøgelse af fauna i koralbanke i Faxe Kalkbrud.

Kulturarvsstyrelsens digitaliseringspulje har givet tilsagn om støtte på kr. 38.000 til digitalisering af museets kulturhistoriske genstands-registreringskort.

Østsjællands Museumsforening har ydet støtte til konservering og til trykning og udsendelse af museets nyhedsbreve.

Til Naturvejlederen ved Præstø Fjord modtog museet tilskud fra Friluftsrådet såvel som fra Vordingborg og Faxe kommuner. Naturvejlederen modtog kr. 35.000 fra Natur- og Teknikafdelingen i Vordingborg Kommune til etablering af en naturbase i Kalvehave. Beløbet modsvare et tidligere opnået tilskud fra Friluftsrådet på kr. 35.000.

Samarbejde

Østsjællands Museum indgår i forsknings- og formidlingssamarbejde omkring geologi med Institut for Geografi og Geologi, Københavns Universitet og har indgået aftale om forsknings- og formidlingssamarbejde omkring Den Kolde Krig med SAXO-instituttet, Københavns Universitet.

Østsjællands Museum samarbejder med museerne.dk i Vordingborg, som har det arkæologiske ansvar i Vordingborg, Faxe og Stevns kommuner. Naturvejlederen ved Præstø Fjord er fortsat i 2008 en del af dette samarbejde. Naturvejlederprojektet "Naturen i historien" administreres af Østsjællands Museum og finansieres af midler fra Vordingborg og Faxe kommuner samt Friluftsrådet. Projektet løber i perioden 2007-2009.

Naturvejlederen har siden oktober 2008 deltaget i et tværkommunalt samarbejde mellem Faxe, Vordingborg og Næstved kommuner omkring et Friluftsrådsprojekt, der kaldes "Naturnum ved Præstø Fjord".

Museets tilskudskommuner sikrer et fortsat samarbejde omkring driften af Østsjællands Museum, ved at museet er samlet under én kulturaftale, idet Stevns Kommune er indgået i kulturaftale Storstrøm med museumsområdet, og Faxe Kommune er indgået i hele kulturaftale Storstrøm. Kulturaftale Storstrøm blev underskrevet d. 25. april 2008.

2.0 Indsamlinger, erhvervelser, registrering, undersøgelser, forskning, fagudvalgsarbejde

Indsamlinger og erhvervelser

På det kulturhistoriske område fokuseres museets indsamling på Kalklandets kulturhistorie og specifikt på Koldkrigsmuseum Stevnstfort. Det tilstræbes, at museets indsamling primært foregår i forbindelse med forskning og undersøgelser, og således kan de allerfleste hjemtagne genstande knyttes direkte til Kalklandet eller Den Kolde Krig. Museet afviser således en stor mængde genstande, og henviser ofte til andre museer eller lokalhistoriske arkiver, der kunne have interesse i disse genstande. Museet har f.eks. formidlet et gadeskilt fra Carl Grønvolds forretning i Store Heddinge videre til Nationalmuseet.

Siden åbningen af Geomuseum Faxe og Koldkrigsmuseum Stevnstfort har museet modtaget en række henvendelser vedrørende genstande med relevans for vores indsamlingsområder.

Følgende genstande med tilknytning til Faxe Kalkbruds brydningshistorie og produktudvikling er indsamlet:

Ølflaske og etiketter fra Faxe Bryggeri
Gravsten af Faxe Kalk med inskription
Konsol fra Marmorkirken (tildannet af kalk fra Faxe)
Hvidtekost
Arbejdssko, sikkerhedshjelm og jakke brugt i Faxe Kalkbrud
Kalksten fra Haslev Kirke og Øster Egede Kirke
Jernkugler fra knuseværket ved Faxe Kalks kalkovn
Sold fra Faxe Kalks laboratorium
Mini-model af kalkfræser (sponsoreret af Wirtgen)
Vareprøver fra Faxe Kalk samt original emballage
To Falstagsten med Faxe-inskription
Reklamehæfte med Faxe Kalkbruds produkter
Børsen 1929, mindeudgave for 100-året for Tietgens fødsel
Graveskovl til gravemaskine brugt i Faxe Kalkbrud (af vægthensyn reduceret til 1/3)
Glasflasker fra Faxe Bryggeri fra Sorø Museum.
Husholdningsglas fra Holmegaard Glasværk (Ardagh Glass Nordic)
Præparationsudstyr brugt af J.P.J. Ravn til videnskabelige undersøgelser bl.a. i Faxe Kalkbrud.
Dokument fra tidligere bogholder H.B. Thorsen, Aktieselskabet Faxe Kalkbrud

Genstande, der ikke falder inden for museets primære indsamlingsområder, indsamles i særlige tilfælde, når genstandene kompletterer væsentlige museumssager eller har særlig lokalhistorisk betydning. Til komplettering af tidligere indsamlet damefrisørsalon fra damefrisør Johanne Petersen er indsamlet et indrammet foto og den barnekjole i hedebosyning Johanne Petersen bærer på fotoet. En pistol fra 2. Verdenskrig er indsamlet, men afventer politiets godkendelse. Pistolen er tilknyttet Korsnæbsgården på Stevns og blev i 1943 brugt under et opgør mellem frihedskæmpere og tysker-venlige folk. En frihedskæmper faldt for pistolens kugler, hvor der i dag er opsat et mindesmærke.

Koldkrigsmuseum Stevnstort har modtaget en række henvendelser om aflevering af fotos og arkivalier. De fleste af disse hjemtages, herunder mapper med fotografier optaget af tidligere værnepligtig og tilhørende fotografiapparat. Arbejdsmængden i forbindelse med etableringen af Koldkrigsmuseum Stevnstort har dog gjort det vanskeligt at følge op på alle henvendelser.

Til Koldkrigsmuseum Stevnstort er indsamlet et stykke af Berlinmuren samt fotos heraf.

Østsjællands Museum indsamler fossiler fra kridt og kalk i museets geografiske ansvarsområde og har indsamlet prøveserier fra den største koralbanke i Faxe Kalkbrud i forbindelse med faunaundersøgelser. I 2008 var indsamlingen koncentreret om forskningsbaseret indsamling i koralbanke i Faxe Kalkbrud, samt indsamling af løsfund fra Faxe Kalkbrud. Museet har modtaget en forskningssamling fra Faxe Kalkbrud.

Registrering

Indsamlede kulturhistoriske genstande fotograferes og registres løbende i REGIN.

Undersøgelser og forskning

Museets forskning og undersøgelsesaktiviteter koncentrerer sig omkring kalkens natur- og kulturhistorie samt Stevnshavn.

En undersøgelse af om byggestenen af bryozokalk, også kaldet limsten, fra middelalderbyggerier på Sjælland stammer fra Faxevad Kalkbrud eller Stevnshavn Klint er fortsat. Projektdeltagere er geologerne Tove Damholt og Bodil W. Lauridsen i samarbejde med lektor Jan Audun Rasmussen, Geologisk Museum, Københavns Universitet.

En undersøgelse af de tidligste forekomster af brachiopoden *Gryphus* foretages i samarbejde mellem Bodil W. Lauridsen, Ulla Asgård, Institut for Geografi og Geologi, Københavns Universitet og professor David Harper, Geologisk Museum, Københavns Universitet baseret på materiale fra Faxevad kalkbrud.

Et projekt om kortlægning af palæoøkologiske variationer i koralkalken med særlig fokus på den sydligste koralbanke i Faxevad Kalkbrud er videreført. Projektet udføres af geologerne Bodil W. Lauridsen og Tove Damholt i samarbejde med professor Finn Surlyk og ph.d. Morten Bjerager, Kridtcentret, Geocenter København. Projektets første fase finansieret af Kulturarvsstyrelsens rådighedssum er afsluttet, men projektet fortsættes gennem et treårigt stipendium fra Carlsberg Fondet til Bodil W. Lauridsen til dette projekt.

Forskningsprojekt Faxevad Kalkbrud udføres af geologerne Bodil W. Lauridsen og Tove Damholt i samarbejde med professor Finn Surlyk og ph.d. Morten Bjerager, Kridtcentret, Geocenter København. Projektet omfatter en kortlægning af koralkalkens udbredelse i Faxevad Kalkbrud.

Til belysning af kulturhistorien omkring Faxevad Kalkbrud har etnolog Helle Ålsbøl besøgt særlige bygninger af kalk både lokalt og i København for at se på kalk fra Faxevad fra en national vinkel. Desuden har Helle Ålsbøl interviewet ansatte på Faxevad Kalk om produktionen i dag, samt lavet en mini-interviewundersøgelse om Faxevad Kalkbrud som byens rekreative park. Helle Ålsbøl har også undersøgt arkivalisk materiale om kalkbruget på lokalhistorisk arkiv i Faxevad. Frivillig Tus Eskjær Rantorp har transskriberet ca. 25 avisartikler fra 1870-1890 om kalken fra Faxevad. Artiklerne handler bl.a. om de store industriudstillinger i København, hvor Faxevad kalken introduceres som nyt produkt.

Østsjællands Museum har indgået formelt samarbejde med SAXO-instituttet, Københavns Universitet om forskning og formidling om Den Kolde Krig. Som et led i dette samarbejde har BA Margit Bech Larsen gennemført en undersøgelse af Stevnshavn med særlig vægt på bygningen af fortet og på fortets betydning i Den Kolde Krigs første periode. Projektets resultater er indføjede i formidlingen på Koldkrigsmuseum Stevnshavn. Projektet er finansieret af hastesum fra Kulturarvsstyrelsen. Projektet videreføres.

Udover forskning og undersøgelser udfører museets fagpersonale en række mindre besigtigelser samt besvarelser af henvendelser fra brugere og andre museer vedrørende museets genstande eller andre antikvariske henvendelser. Etnolog Helle Ålsbøl har således udført besigtigelser af bl.a. en blotlagt flintebrønd på Stevnshavn, Restaurant Harmonien Rødvig og genstande, der har tilhørt fisker ved Strøby Strand.

Kultur- og naturforvaltning

I forbindelse med Museumslovens kapitel 8 bidrager Helle Ålsbøl til lokalplanlægning i Stevns og Faxe kommuner med deltagelse i møder, samt med forslag og kommentarer til kommuneplanstrategi i de to kommuner. Helle Ålsbøl har desuden besøgt lokaliteter og kommenteret en række lokalplansforslag.

Vedr. dispensationsansøgning lokalplan 100-30, Faxe har Helle Ålsbøl været i kontakt med Kulturarvsstyrelsen og afgivet kommentarer til Faxe Kommune.

Efter en henvendelse fra Dansk Naturfredningsforening på Møn vedr. dræning ved det senglaciale Tøvelde bassin er der afsendt brev til Natur, Vordingborg Kommune med beskrivelse af lokalitetens kvalitet og sårbarhed.

Tove Damholt har som medlem af fagrådet i Kulturaftale Storstrøm medvirket til udarbejdelse af kommissorium for fagrådet, har rådgivet med en faglig vurdering af projekter til kulturaftalen, samt stillet forslag til opfyldelse af aftalens hensigter og resultatkrav for Kulturarv.

3.0 Samlinger, arkiv, bibliotek

Samlinger

Samlingsrevision blev foretaget 26. november af Stevns Revision A/S.

Museet fokuserer på, at samlingerne med tiden tænkes ind i en national indsamlings- og bevaringsstrategi. Således er vi i dialog med andre museer om mulig overdragelse af genstande, der ligger uden for museets indsamlingsstrategi. Konkret er museet i dialog med Den Gamle By i Århus vedr. mulig overdragelse af genstande fra før 1970: Fryser, køleskab, vaskemaskine(er), komfur, en frisørsalon samt et teaktræmøblement bestående af spisestue, soveværelsemiljø, barneseng, sovebriks og skænk.

Et nødkomfur udført af materiale fra Lillebæltsbroen er udtaget og overdraget til Dansk Vej- og Bromuseum

Et sofasæt uden registrering fra Karise Menighedsråd er leveret tilbage til giver.

Bibliotek

I 2008 er registreret 136 nye titler.

Fra dødsboet efter dyrlæge Henning Poulsen er modtaget en del hæfter og foldere af ældre dato.

Deponeringer

Udstillingen på Koldkrigsmuseum Stevnsfort indeholder materiel udlånt fra Forsvaret. I løbet af 2008 er udlånsbetingelser forhandlet med Flyvevåbnets Historiske Samling og Søværnets Museumskommission. Formålet er at sikre en klar skelnen mellem museumsgenstande og formidlingsgenstande, med det formål at sikre optimale bevaringsforhold for museumsgenstande, og bedst mulige bevaringsforhold for formidlingsgenstande under hensyntagen til at genstandene skal formidles i det autentiske kulturmiljø.

Koldkrigsmuseum Stevnfort har, efter anmodning dec.2007, modtaget til midlertidig deponering fra Hæren; tre stk. pansrede mandskabsvogne samt et stk. Leopard kampvogn. En mobil radarvogn er deponeret på Stevnfort.

Udlån fra samlingerne

Udlån fra samlingerne har i 2008 være domineret af udlån til formidlingsmæssige formål og i mindre omfang til forskningsformål.

Historiker Margit Bech Larsen har lånt materiale til formidling af Koldkrigsmuseum Stevnfort: Stevnfort som arbejdsplads, projektrapport 2005. Stevnfort som arbejdsplads, interviewudskrifter: 1. del og 2. del.

Punsel med logo for Store Heddinge Fugleskydningselskab til fremstilling af flere emblemer, bestilt hos Guld- og sølvmed Jan Poulsen er udlånt til Store Heddinge Fugleskydningselskab v. Ole Dreyer Nielsen.

En kasket, en sort vest, en herreskjorte og et par bukser i sort uld er udlån til Lolland-Falsters Stiftsmuseum som supplement til Køge Museums udstilling Dansk Flinteindustri.

Blyantspidser, orkisnål, snorregaffel, to-to-tæller og blyantspidser til skolekridt er udlånt til Østsjællands Museumsforening til Kultur- og Sundhedsmesse i Hårlev.

Fire dame-badedragter er udlånt til naturvejleder Sara Gelskov til et arrangement i Faxe Ladeplads med lokalhistoriker Arne Aasbjerg.

Fem akvareller af Oscar Andersen samt et segl er hjemtaget efter udlån til Henning Poulsen.

En ferle og et spanskrør er udlånt til aktiviteter i forbindelse med Karlslunde Skoles 100 års jubilæum.

En milepæl udført i Faxe Kalk placeret i baghaven i det nu fraflyttede Fakse Geologiske Museum, Torvegade 29, er udlånt til ejendommens nuværende ejer, Stenbjerg Ejendomme.

Til forskningsformål er udlånt otte eksemplarer af brachiopoder bestemt som *Gryphus* og *Terebratulina* til Bodil Wesenberg Lauridsen, Københavns Universitet, og et eksemplar er udlånt til professor David Harper, Geologisk Museum, Statens Naturhistoriske Museum.

50 fossiler fra Faxe Kalkbrud er udlån til Dansk Fossilforsyning til fotografering i forbindelse med produktion af folderen "Bestem dine fossiler fra Faxe Kalkbrud".

Indlån

Til særudstillingen Dansk Flinteindustri på Stevns Museum er indlånt otte genstande af mærket Aluminia. Fra Carsten Hess er indlånt indrammet æske med otte stk. bøsseflint, og fra Køge Museum er der lånt diverse redskaber og et sæt træsko.

Til den kulturhistoriske udstilling på Geomuseum Faxe er der fra Vordingborg Museum indlånt tre mursten, fra Faxe Bryggeri er der indlånt et borehovede, og fra Statens Naturhistoriske Museum er indlånt en koral, *Moltkia isis*, fra museets tidligste samlinger.

4.0 Konservering og bevaring

Østsjælland Museum tegnede i 2008 fem andele af ca. kr. 10.000 i Bevaringscenter Næstved. For disse andele er blandt andet konserveret diverse tekstiler samt indrammede stik på Stevns Museum.

Glaspartierne i udstillingslokalerne i Geomuseum Faxe er forsynet med indbygget UV-filter. Bevaringscenter Næstved har konstateret, at tallet for UV herved er reduceret til et acceptabelt niveau. Luxtallet er imidlertid højt, hvorfor ømfindtlige arkivalier ikke opsættes i originalgenstande men i udstillingskopi eller fotografisk gengivelse.

Museets hovedmagasin er overfyldt og i lejet lokale, som blev opsagt med kort varsel i 2008. Udlejer valgte dog at forlænge kontrakten. Museet undersøger nu mulighederne for at flytte til større, permanente og magasinteknisk bedre magasinforhold. Museets leder, etnolog, registrator og forvalter har i den forbindelse været på besøg hos Stiftsmuseet i Maribo for at se og høre om deres erfaringer med flytning af magasin og opbygning af nyt magasin.

Der har i perioden 18/01 – 19/01 været indbrud på Stevnsfort. Indbruddene havde karakter af drengestreger og var rettet mod Luftforsvarets Veteraners værkstedsplads. To militære førstehjælpstasker er forsvundet. Ingen museumsgenstande er fjernet.

På Stevnsfort har frivillige fra LUFTVET og Søværnsgruppen og Hærgruppen gennem hele 2008 arbejdet med konserverende behandling af materiel.

Søværnsgruppen har afsluttet en gennemgang og konserverende behandling af lyspjecen, ammunitionsmagasinet i grønt ammunitionsmagasin til Pjece 1 samt nedgangsbunkeren og har igangsat tilsvarende i artillericentralen i Syd samt ildlederposten..

På luftværnsmissilbasen arbejder frivillige fra Luftforsvarets Veteraner med bevaring og vedligehold af materiellet opstillet på flyversiten. Det store arbejde med at klargøre inden åbningen og nedpakke i forbindelse med vinterklargøringen er udført på en række arbejdsdage. En ny gruppe af frivillige startede i 2008 Hærgruppen, der har udført konserverende behandling af Centurion kampvogn.

5.0 Formidling

Besøgstal

	2008	2007	2006	2005
Stevns Museum	5.537	7.086	7.231	7.805
Fakse Geologiske Museum	1688	5.953	6.013	6.318
Geomuseum Faxe (fra 1. juli)	10.273	-	-	-
Lille Heddinge Rytterskole	238	474	523	574
Koldkrigsmuseum Stevnsfort Undergrunden (fra 1. juli)	32.030	2.248	-	-
Koldkrigsmuseum Stevnsfort over jorden (fra 1. juli)	2584	-	-	-
Geologivognen	ikke opgjort	561	983	-
Naturvejlederen ved Præstø Fjord	2152	2.392	-	-
Andre steder	229	1.365	1.973	2.659
I ALT	54.721	20.079	16.723	17.619

Åbningen af de to nye museer har betydet mere end en fordobling af det samlede besøgstal for Østsjællands Museum.

Koldkrigsmuseum Stevnsfort har med et besøgstal på over 32.000 besøgende på guidede ture og herudover 2.584 besøgende, der alene har besøgt udstillingerne over joden, haft et besøgstal langt over de 8.000 årlige besøgende forventet i Kulturarvsstyrelsens rapport af 2004. Succesen har været så stor, at der på de travleste dage i sommerferien og i weekender i september har været udsolgt for billetsalg allerede fra kl. 14.

På Stevns Museum ses et markant fald i besøgstal. Faldet er formodentlig en kombination af en videreførelse af de seneste års faldende besøgstal, en mindre markedsføring af årets særudstilling samt den nye konkurrence fra det nærliggende Koldkrigsmuseum Stevnsfort.

Antallet af museumsbesøg på Geomuseum Faxe er syvdoblet sammenlignet med besøgende i samme periode i Fakse Geologiske Museum i 2007. Dette besøgstal er opnået på trods af, at museets første sal i lange perioder ikke har været tilgængelig, at museets udstillinger ikke har været færdige, og at der ikke er lavet nogen form for markedsføring. En del af stigningen skyldes utvivlsomt nyhedens interesse fra lokale, men blandt museets gæster bemærkes også en ny gruppe, nemlig voksne sommerhusgæster og andre turister, som "bare kommer forbi" og skal se, hvad det er for et hus.

Deltagelsen på fossiljagter i Faxe Kalkbrud er steget med 7 %. Dette på trods af, at der kun er lavet begrænset markedsføring af turene, og at dele af juli måned var meget varm, hvilket ofte betyder færre gæster på turene, da temperaturen i kalkbruddet kan blive meget høj.

Åbningstider i 2008

Stevns Museum

Påske: alle dage 11–17

1. maj - 30. september: tirsdag - søndag 11–17 (juli: alle dage)

Efterårsferie: alle dage 11–17

Fakse Geologiske Museum

Påske: alle dage 14–16

1. maj - 30. juni: tirsdag–søndag 14–16

Lukket 30. juni.

Geomuseum Faxø

Åbnet 1. juli

Juli og august: alle dage 11–16.30

September: tirsdag - søndag 11–16.30

Oktober og november: tirsdag - søndag 13–16.30

Efterårsferie: alle dage 11–16.30

December: fredag, lørdag,: 13-16.30

Fossiljagter i Faxø Kalkbrud:

Fra det gamle museum:

Store Bededag, Fredag efter Kr. Himmelfartsdag og Grundlovsdag

Fra Geomuseum Faxø

1. juli - 15. august, mandag - fredag kl. 11-13 og kl. 14-16

mandag - fredag i efterårsferien kl. 11-13 og kl. 14-16

Koldkrigsmuseum Stevnstort

Åbningstider: Fra 1. juli 2008

Juli og august alle dage kl. 10-17

September og oktober: lørdag og søndag kl. 13-17

Efterårsferie: alle dage kl. 10-17

Rundvisning i Undergrunden: Billetsalg slutter kl. 15

Lille Heddinge Rytterskole

Åbent efter aftale

Rasmus Svendsens Skole

Åbent efter aftale

Geomuseum Faxø - udstillingen

D. 28. august 2008 åbnede Kulturminister Brian Mikkelsen officielt Kulturhuset Kanten, der ud over den private premierebiograf Biografen Kanten også rummer Østsjællands Museums nye udstilling, Geomuseum Faxø. Faxø Kommune stod for det officielle arrangement og var også arrangør for åbent hus arrangementet Kanten-dagen d. 30. august. På Kanten-dagen var huset åbnet for alle, og mere end 1.100 mennesker besøgte Geomuseum Faxø til det festlige arrangement, hvor huset og byen summede af liv og aktiviteter med indslag fra lokale frivillige grupper og Faxø Erhvervsforening. Østsjællands Museum havde inviteret samarbejdspartnere og venner til at komme på dagen. Faxø Kommune afholdt d. 4. september endnu en fejring af projektet med en aften for sponsorer med flere.

For at være klar til sæsonstart snigåbnede Geomuseum Faxø allerede d. 1. juli, hvor bestyrelsesmedlem Tus Eskjær Rantorp som repræsentant for de første samlere, der skabte grundlaget for oprettelsen af Fakse Geologiske Museum, bragte historien med sig ved at træde først ind i det nye hus.

Museets oprindelige tidsplan var at have udstillingen klar til november 2008, men da huset viste sig at være klar til sommeren, blev det besluttet at faseopdele udstillingsarbejdet. Foråret blev derfor brugt til at udvikle og opbygge den permanente kulturhistoriske udstilling om 900 års kalkbrydning i Faxø i museets stueetage, mens efteråret er brugt til udformning af den geologiske udstilling på førstesalen.

Det faglige arbejde på den kulturhistoriske udstilling udførtes af museets personale med etnolog Helle Ålsbøl i spidsen og med støtte fra geologerne Bodil W. Lauridsen, Anne Have Rasmussen og Tove Damholt. Thorbjørn Kolbo fra Blekksprut var projektleder og rådgiver, og udstillingsdesignere var det danske firma Setting. Den elektroniske fossilbestemmelsesnøgle og 12 tilhørende foldere blev udført af Bodil W. Lauridsen.

Den kulturhistoriske udstilling i Geomuseum Faxe beskriver i små og store genstande, filmklip og tekst brydningshistorie og produktanvendelse fra Middelalderen til i dag. Udstillingen er både kronologisk og tematisk, didaktisk og narrativ og sigter på - med den gode historie - at fortælle om Faxe Kalkbrud ud fra både en lokal og en national vinkel. Den lokale vinkel dækker bl.a. bruddet som arbejdsplads og bruddets betydning for og påvirkning af byen. Den nationale vinkel belyser kalkens betydning som nationalt produkt i form af dansk marmor, som blev anvendt til en række nationale bygningsværker, men handler også om, hvordan den fremspirende naturvidenskab og oplysningsiver forholdt sig til kalken i Faxe. Med afsæt i kalkmaleriernes skabelsesberetning berøres også debatten om religiøse og videnskabelige verdensbilleder. Udstillingen er søgt opbygget med stor æstetik, smuk lyssætning på de meget forskellige genstande og et formidabelt udsyn over Faxe Kalkbrud. Det aktive kalkbrud udenfor panoramavinduet er i sig selv en del af udstillingen. Midt i rummet er opstillet et fleksibelt arbejdsbord med skærme til brug for den digitale bestemmelsesnøgle til fossilbestemmelse. Skærmene kan sænkes således, at bordet også kan bruges til fossilpræparation eller anden formidlingsaktivitet.

Efter sommeren startede arbejdet med udformningen af den geologiske udstilling på museets førstesal. Udviklingen af de geologiske historier til formidlingen udføres af geolog Jørn Waneck i samarbejde med Tove Damholt. Arbejdet hviler på forarbejde udført af geolog Bodil W. Lauridsen. Projektleder og rådgiver er fortsat Thorbjørn Kolbo fra Blekksprut og udstillingsdesignere fortsat Setting.

I den geologiske udstilling arbejdes der mod at bevare rummets flotte linjer, og at lave en æstetisk smuk udstilling, der klart sætter fokus på historien om koralrevet. Der arbejdes på at etablere en arbejdsplads i udstillingen dels til brug i formidlingssammenhæng og dels til aflastning af det meget lille kontor bag butikken.

Det gamle Fakse Geologiske Museum lukkede officielt d. 30. juni og lokalerne er nu fraflyttet.

Koldkrigsmuseum Stevnfort - udstillingen

Koldkrigsmuseum Stevnforts officielle åbning blev fejret d. 23. september med en festlig højtidelighed afholdt i samarbejde mellem Østsjællands Museum og Stevn Kommune, og med støtte fra en lang række frivillige fra Søværnsgruppen, LUFTVET, Hærgruppen og andre frivillige herunder en stor gruppe frivillige fra Stevn Brandvæsen.

Inden HKH Kronprinsen markerede den officielle åbning ved at klippe snoren holdt forhenværende kulturminister Brian Mikkelsen åbningstalen. Også Kronprinsen steg på talerstolen og fortalte muntert om tidligere besøg på fortet. Museets bestyrelsesformand Jens Carl Jørgensen ledte dagens gang, og dagens øvrige talere var Borgmester Poul Arne Nielsen, museumsleder Tove Damholt og viceborgmester Lars Asserhøj. Sidstnævnte talte på vegne af de mange frivillige, der har medvirket til, at Koldkrigsmuseum Stevnfort nu er en realitet. Ved indgangen blev registreret i alt 681 gæster, der omfattede samarbejdspartnere, støtter, venner

og medlemmer af Støtteforeningen til Koldkrigsmuseum Stevnsfort, Luftforsvarets Veteraner og Østsjællands Museumsforening.

For at kunne modtage gæster i sommerperioden tyvstartede museet allerede d. 1. juli, hvor borgmester Poul Arne Nielsen efter en kort tale åbnede porten for de ventende gæster.

Inden de festlige åbninger lå et travlt forår med mange store og små udstillingsopgaver med udformning og placering af formidlingsskilte i undergrund og terræn, skærme i O-rum, lyd- og lyseffekter i Undergrunden samt en folder og velkomstbrochure. Udstillingsarbejdet blev udført af udstillingsarkitekter fra Kvorning Design og Kommunikation i samarbejde med Anders Bertelsen og Tove Damholt.

Udstillingen i Velkomstbygning er udarbejdet af Anders Bertelsen og Margit Bech Larsen. Udstillingen supplerer museets øvrige formidling, således at der gives en bred introduktion til Den Kolde Krig. Hvor Stevnsfortet primært udtrykker det militære niveau, så fremhæver udstillingen også det (stor)politiske og det ideologisk/kulturelle niveau. De tre niveauer er kombineret med en periodeopdeling, således at også Den Kolde Krigs periodiske karakteristika kommer frem.

Udstillingen i geologirummet er udarbejdet af udstillingsarkitekter i samarbejde med Vagn Aage Andersen, geolog Jørn Waneck og Tove Damholt.

Over jorden blev HAWK-udstillingen og Hærudstillingen planlagt i samarbejde mellem museet, LUFTVET og Hærgruppen og opstillet af de frivillige, som også opstillede de store NIKE-raketter ved indgangen til museet.

Af sikkerhedshensyn er det nødvendigt, at alle besøgende i Undergrunden følges af en guide, der er bekendt med brandalarmering og flugtveje. For at skabe den bedst mulige oplevelse for besøgende i Undergrunden anvendes guider, der ikke bare leder rundt, men som også fortæller undervejs. De guidede ture indledes ved Velkomstbygningen, og efter en introduktion ledes gruppen gennem HAWK-udstillingen til Pjece 1 og videre ned i Undergrunden. Hver omvisning tager ca. 1,5 time. Ud over museets eget formidlingspersonale har i alt 22 guider været aktive på fortet.

Anders Bertelsen udformede en guidemanual til brug for de mange guider på fortet og gennemførte introduktionskurser til den guidede tur. Guiderne er en blanding af historiestuderende, tidligere tjenestegørende og lokale formidlere. Guiderne følger en planlagt rute med fastlagte stop og fastlagte temaer for at sikre, at alle besøgende får en ensartet oplevelse og får sat Stevnsfortet ind i en historisk ramme.

Stevns Museum - udstillingen

Årets særudstilling på Stevns Museum var Dansk Flinteindustri fra 1880 til 1980. Udstillingen er baseret på en undersøgelse af et nyopdyrket forskningsfelt om flinten i nyere tids historie i perioden 1880'erne til ca. 1980. Udstillingen fortalte om flinteindustrien som et stykke hidtil næsten upåagtet landindustrihistorie, som flere steder endnu var virksom frem til 1970'erne. Desuden viste udstillingen, hvorledes udvindingsstederne indgår i kulturmiljøet i dag. Udstillingen var udlånt fra Køge Museum.

Naturvejlederen ved Præstø Fjord

Naturvejlederen er en fast del af samarbejdet mellem museerne.dk og Østsjællands Museum. Naturvejlederen er finansieret af Friluftsrådet samt Vordingborg og Faxe Kommuner. Det tre-årige projekt er udarbejdet af naturvejleder Sara Vebæk Gelskov og museumslederne Keld Møller Hansen og Tove Damholt og har titlen: Naturen i historien. Østsjællands Museum er arbejdsgiver. Ansat i projektet er biolog Sara Vebæk Gelskov.

Naturvejlederens aktiviteter er en naturlig forlængelse af museets ambition om at formidle natur- og kulturhistorien de rigtige steder – dvs. i kulturmiljøer og ude i naturen.

En lang række åbne ture og aktiviteter for lokale og turister, samt lukkede ture og arrangementer for skoler er afholdt i Faxe og Vordingborg kommuner. Alle offentlige ture er planlagt i fællesskab med en eller flere samarbejdspartnere. Mange ture er afholdt under temaet "Naturen i historien" og i samarbejde med ansatte fra Østsjællands Museum eller museerne.dk.

Naturvejlederen har indgået i det tværkommunale samarbejde mellem Faxe, Vordingborg og Næstved kommuner omkring et Friluftsrådsprojekt, der kaldes "Naturrum ved Præstø Fjord".

Faxe Kommune har givet udtryk for et ønske om at yde en øget støtte til naturvejledningen i Faxe Kommune med det formål at øge naturvejledningen og at sikre en geografisk spredning i hele kommunen. Dette har ført til drøftelser mellem museet og kommunen om bedst mulige løsninger, som sikrer bedre naturvejledning til kommunens skoler og bedre adgang til naturen for kommunens borgere fra 2010.

En ny udstilling "Natur og Kunst ved Præstø Fjord" "åbnede d. 25. oktober i naturcenter Fiskerhuset på Feddet. Udstillingen blev åbnet af formand for Kultur- og Erhverv i Faxe Kommune Michael Frederiksen. Kunstværkerne er lavet af medlemmer af Fiskerhusgruppen. Udstillingen blev støttet af Nordea Danmark Fonden, og udstillingsfolderen desuden af Faxe Bogtryk

Åbne ture og arrangementer

Stevns Museum

Dato	Aktivitet og sted	Formidler	Antal deltagere
07.08.08	Omvisning i Flinteudstilling, fremvisning af Flinteovn i Rødvig	Helle Ålsbøl	5
13.10.08	Kridtskæring	Helle Ålsbøl og Merete Stentoft	5
14.10.08	Kridtskæring	Merete Stentoft	25

Naturvejlederen ved Præstø Fjord

Dato	Aktivitet og sted	Formidler	Antal deltagere
24.02.08	Dyrespor i vinterskoven, Faksinge Skov	Sara Gelskov	19
13.04.02	Historier på Klintevej, Faxe Ladeplads	Arne Aasbjerg og Sara Gelskov	75
27.04.08	Skovens gamle trolddomsurter – Skovens Dag. Strandegård Dyrehave	Sara Gelskov	28

22.05.08	Naturvandring ved Kalvehave Havn	Sara Gelskov og Geert Nielsen	35
01.06.08	Fra træ til båd i Viemose skov Bådelauget Udsigten	Sara Gelskov og Stephen Weisbrod	16
14.06.08	Blå flag arrangement, Bisserup	Sara Gelskov	6
15.06.08	Krible krable tur Feddet	Sara Gelskov	13
02.07.08	Knogledetektiver på Jungshoved Voldsted	Sara Gelskov og Dorthe Daner	13
03.07.08	Krible krable tur, Præstø	Sara Gelskov	13
08.07.08	Sten for hele familien, Feddet	Sara Gelskov	20
09.07.08	Knogledetektiver i Sibirien	Sara Gelskov	7
10.07.08	Krible krable tur, Kalvehave Havn	Sara Gelskov	16
15.07.08	Krible krable tur, Faxe Ladeplads	Sara Gelskov	31
16.07.08	Krible krable tur, Præstø Havn	Sara Gelskov	42
17.07.08	Naturværksted i Fiskerhuset	Sara Gelskov	29
18.07.08	Krible krable tur, Kalvehave Havn og efterfølgende ”slå reb” aktivitet på havnen	Sara Gelskov og Bådelauget Udsigten	24
16.08.08	Sund By, torvedag og naturvandring	Sara Gelskov og Agenda 21	26
22.08.08	Naturvejlederaktivitet om hjorte på borgdage	Sara Gelskov og Danmarks Borgcenter	230
23.08.08	Naturvejlederaktivitet om sild på borgdage	Sara Gelskov og Danmarks Borgcenter	60
29.08.08	Blå flag arrangement, Bisserup	Sara Gelskov	23
30.08.08	Naturvejlederaktiviteter ved åbning af Kulturhus Kanten	Sara Gelskov og Geomuseum Faxe	100
13.09.08	Mød din naturvejleder på dragefestival	Sara Gelskov og naturvejledere i Vordingborg Kommune	100
28.09.08	Sjove aktiviteter med kalk, Faxe Geomuseum	Sara Gelskov og Helle Ålsbøl	25
08.10.08	Faksinge Skov, Get Moving, naturløb	Sara Gelskov og SNS Storstrøm	22
09.10.08	Faksinge Skov, Get Moving, naturløb	Sara Gelskov og SNS Storstrøm	22
09.10.08	Kalkmalerier i Kongsted kirke	Sara Gelskov og sognepræst i Kongsted Kirke	28
25.10.08	Åbning af udstilling i Fiskerhuset	Sara Gelskov, Fiskerhusgruppen og politiker Michael Frederiksen	64
26.10.08	Kalkmaleri for børn og voksne, Faxe Geomuseum	Sara Gelskov	7

Geologiens Dage blev markeret med rundvisning og miniekperimentarium i Geomuseum Faxe ved Helle Ålsbøl og Sara Gelskov, samt en geologisk rundvisning i Stevnstortet d. 28. september ved Tove Damholt og en geologisk rundvisning i Faxe Kalkbrud d. 29. september ved Alice Rasmussen.

Spil Dansk Dagen blev markeret i Geomuseum Faxe med koncert for børn med Michael Milo.

Efterårsferien bød på et væld af aktiviteter. I Geomuseum Faxe var Bådelauget Udsigten inviteret en dag til at lave rebslagning og i to dage var der kalkmaleriværksted ved Helle Ålsbøl og Erik Rønholt. På Stevns Museum var der kridtskæring to dage v. Helle Ålsbøl og Merete Stentoft. På Koldkrigsmuseum Stevnsfort var der dagligt åbent for omvisninger.

Museets frivilliggruppe, Trællene, sikrede igen i år aktiviteter ved Oldtidshuset bag Stevns Museum, hvor der blev malet korn, bagt brød, smedet, leget gamle lege, spundet garn og meget andet. Besøgstallet var som forrige år, dog savnedes i år besøg fra børnehaver og SFO'er som ellers plejer at besøge aktiviteterne. Årsagen er formodentlig institutionernes begrænsede ressourcer til transport.

Lukkede ture og arrangementer

Stevns Museum, Koldkrigsmuseum Stevnsfort, Geomuseum Faxe

Dato	Aktivitet og sted	Formidler	Antal deltagere
10.01.08	Donationsoverrækkelse, Koldkrigsmuseum Stevnsfort	Tove Damholt og Anders Bertelsen	4
21.01.08	5. kl. Spjellerup Skole, Geologivognen	Vagn Aage Andersen	
31.01.08	Kursus i naturfagsdidaktik, Center for Undervisningsmidler, Geologivognen	Tove Damholt og Vagn Aage Andersen	25
06.03.08	Faxe Turistbureau, Faxe Geologiske Museum	Alice Rasmussen	35
08.04.08	Medarbejdertur Faxe Kommune	Tove Damholt	65
10.04.08	Rundvisning for svenske arkitekter i Kanten	Vagn Aage Andersen	15
15.08.08	Rundvisning i Geomuseum Faxe	Helle Ålsbøl	25
22.08.08	For Stevns Kommune – Rundvisning i Geomuseum Faxe og ved Stevns Klint	Helle Ålsbøl	6
22.08.08	Rundvisning i Faxe for Landbohøjskolen	Helle Ålsbøl	30
03.09.08	Rundvisning i Geomuseum Faxe	Helle Ålsbøl	96
14.09.08	Rundvisning i Geomuseum Faxe	Helle Ålsbøl	30
09.10.08	To rundvisninger i Geomuseum Faxe	Helle Ålsbøl	2x50
12.10.08	Rundvisning i Geomuseum Faxe for Faxe Kalk Kunstforening.	Helle Ålsbøl	35
24.10.08	Arrangement for frivillige murere i Stevnsfort og Geomuseum Faxe	Helle Ålsbøl	12

Naturvejlederen ved Præstø Fjord

Dato	Aktivitet og sted	Formidler	Antal deltagere
26.02.08	Rundvisning Journalist, Feddet	Sara Gelskov	1
28.02.08	Foredrag og aktiviteter om klimaændringer for naturvejledere, Kongskilde	Sara Gelskov	20
16.05.08	Bauneskolen, GPS løb	Sara Gelskov	22

20.05.08	Hammer Skole, Fugletur	Sara Gelskov	28
21.05.08	Hammer Skole, knoglearrangement	Sara Gelskov	28
21.05.08	Holme Olstrup, smådyr på stranden i 2 hold	Sara Gelskov	44
23.05.08	Grøndalsskolen, smådyr på stranden i 3 hold	Sara Gelskov	86
06.06.08	Kastrup Skole, smådyr på stranden	Sara Gelskov	28
09.06.08	Klosternakke skolen, Vandemneuge, snorkling	Sara Gelskov	11
09.06.08	Klosternakke skolen, Vandemneuge, fiskedissektion	Sara Gelskov	16
11.06.08	Klosternakke skolen, Vandemneuge, snorkling	Sara Gelskov	11
11.06.08	Klosternakke skolen, Vandemneuge, fiskeri	Sara Gelskov	16
12.06.08	Klosternakke skolen, Vandemneuge, snorkling	Sara Gelskov	11
12.06.08	Klosternakke skolen, Vandemneuge, dyr i åen	Sara Gelskov	16
13.06.08	Klosternakke skolen, Vandemneuge, snorkling	Sara Gelskov	11
13.06.08	Klosternakke skolen, Vandemneuge, mad på bål	Sara Gelskov	16
15.06.08	Rundvisning og interview med Fiskerfamilie, Feddet	Sara Gelskov	10
30.06.08	Ungdomsskolen, Sommerskole, smådyr ved stranden	Sara Gelskov	25
30.06.08	Pædagogkursus, Fiskerhuset	Sara Gelskov	1
01.07.08	Sommerskole Borgcenteret	Sara Gelskov og Dorthe Danner	7
04.07.08	Feddet, GPSløb, Stenbukken fritidshjem	Sara Gelskov	63
14.08.08	Byplanmedarbejdere på tur i Præstø By	Sara Gelskov og Kai Christiansen	20
15.08.08	Stensved skole. Smådyr og fiskeri ved havnen	Sara Gelskov	45
28.08.08	Lærerkursus, udeskolekonference, Avnø Naturcenter	Sara Gelskov og Avnø Naturskole	20
09.09.08	Hjortetur ved Vordingborg for 4. klasse,	Sara Gelskov og Kari Hald	19
15.09.08	Pædagogkursus, Friluftsrådet, Stevns naturcenter, 2 hold	Sara Gelskov og Peer Nørgård	40
17.09.08	Sildeemne i Fiskerhuset for Haslev skole, i 2 hold	Sara Gelskov	34
23.09.08	Personaletur arbejdsdirektoratet, Hjalet	Sara Gelskov	16
06.10.08	Faxe Kalkbrud, Get moving GPSløb 5. klasse, i 2 hold	Sara Gelskov og SNS Storstrøm	54
07.10.08	Faxe Kalkbrud, Get moving GPSløb 6. klasse, 1 2 hold	Sara Gelskov og SNS Storstrøm	54
29.10.08	Kalkmaleriarrangement, Vordingborg Kirke	Sara Gelskov og Berit Christensen	28

30.10.08	Hjortetur ved Vordingborg for 5 klasse,	Sara Gelskov og Kari Hald	16
05.11.08	Kalkmaleriarrangement, Kastrup Kirke	Sara Gelskov og Berit Christensen	19
06.11.08	Kalkmaleriarrangement, Køng Kirke	Sara Gelskov og Berit Christensen	21
07.11.08	Karise Efterskole, Fiskerhuset	Sara Gelskov	25
12.11.08	Kalkmaleriarrangement, Køng Kirke	Sara Gelskov og John Lentz	17
13.11.08	Kalkmaleriarrangement, Keldby Kirke	Sara Gelskov og John Lentz	20
18.11.08	Lærerkursus, udeskole, Stensved Skole	Sara Gelskov, Susanne Rosenild og Kari Hald	18
20.11.08	Kalkmaleriarrangement, Stege Kirke	Sara Gelskov og Berit Christensen	36
21.11.08	Klimaændringer, workshop på arbejdsgiverkonference	Sara Gelskov og Stella Blichfeld	45
27.11.08	Kalkmaleriarrangement, Allerslev Kirke	Berit Christensen og John Lentz	26

Oversigt over undervisning/foredrag/aktiviteter

Dato	Aktivitet og sted	Formidler	Antal deltagere
12.01.08	Fossiler og kalk fra Fakse og andre fossiler. Den Fynske Stenklub, Vissenbjerg	Vagn Aage Andersen	38
28.01.08	Sortere fossiler med 5. kl. Spjellerup Skole	Vagn Aage Andersen	
19.03.08	Vestsjællands Amatørgeologiske Klub	Bodil Lauridsen	ca.20
26.03.08	Om to nye museer før generalforsamling i Østsjælland Museumsforening, Faxe	Helle Ålsbøl, Anders Bertelsen	31

Stevns Kommune indbød Østsjællands Museum til at deltage i introduktion til kommunens nye medarbejdere. Dette resulterede i fire introduktionsforløb med foredrag om Stevns set fra rummet efterfulgt af en tur i Koldkrigsmuseum Stevnsfort. Som opfølgning på den efterfølgende interesse afholdes senere yderligere to foredrag.

Østsjællands Museum medvirker i udarbejdelse af temanummer om geologi i Skoleavisen, henvendt til grundskolens ældste klasser. Projektets ansvarlige Geocenter Møns Klint har rejst midler til projektet, som også har deltagelse af Fur Museum (Museum Salling) og Gram Lergrav (Museum Sønderjylland – Naturhistorie og Geologi). Østsjællands Museum har ansvar for de to temaer Kridt/Tertiærgrænsen og Danien.

Naturvejleder Sara Gelskov har sammen med museerne.dk igangsat et formidlingsprojekt omkring kalkmalerier.

Introduktionsrundvisning for Lærerseminariet i Haslev er gennemført med henblik på at vise, hvilke muligheder Koldkrigsmuseum Stevnstort fremadrettet kan tilbyde skoleinstitutioner.

Publikationer

Artikler

Ålsbøl, H. 2008: Stevnstort Klint. ”Kystens Kulturarv på Sydsjællands, Lolland-Falster og Møn”, en web-publikation.

Ålsbøl, H. 2008: Stevnstortet. ”Kystens Kulturarv på Sydsjællands, Lolland-Falster og Møn”, en web-publikation.

Ålsbøl, H. 2008: Faxe Ladeplads. ”Kystens Kulturarv på Sydsjællands, Lolland-Falster og Møn”, en web-publikation.

Foldere

”Bestem dine fossiler fra Faxe Kalkbrud” udgivet af Dansk Fossil Forsyning i samarbejde med Østsjællands Museum 2008. Tekster er forfattet af Bodil W. Lauridsen, som også har udvalgt og bestemt fossiler.

Lauridsen, B. W. 2008: 12 foldere om fossiler i Faxe Kalkbrud med følgende titler: Armfødder, Muslinger, Koraller, Mosdyr, Svampe, Blæksprutter, Snegle, Kalkrørsorm, Krabber, Søpindsvin, Søliljer og søstjerne, Hajtænder. Østsjællands Museum 2008. Folderne følger inddelingen i den digitale bestemmelsesnøgle, der udgør en del af udstillingen i Geomuseum Faxe.

Nyhedsbreve

Helle Ålsbøl har redigeret årets numre af museets nyhedsbreve, der i marts havde en længere artikel om et besøg i Faxe Kalkbrud i 1885, i juni indeholdt nyt om forberedelser til åbning af to museer samt særudstilling på Stevnstort Museum og i oktober havde indlæg om åbningen af henholdsvis Geomuseum Faxe og Koldkrigsmuseum Stevnstort samt nekrolog for museets tidligere formand Henning Poulsen.

Rapporter

Damholt, T., Lauridsen, B. W. og Rasmussen, J. 2008: Biostratigrafisk undersøgelse af kalksten fra ruinerne af Absalons Borg, 6 sider.

Larsen, M. B. 2008: Stevnstortet – demonstration af dansk forsvarsvilje. Rapport til Kulturarvsstyrelsen. Østsjællands Museum. 65 sider.

Lauridsen, B. W. 2008: En geologisk undersøgelse af faunaen i en koralbanke i Faxe Kalkbrud. Rapport til Kulturarvsstyrelsen. Østsjællands Museum.

Elektronisk formidling

Besøgsstatistik www.oestsjaelandsmuseum.dk

Antal unikke besøg.	2008	2007	2006
Januar	2122	2634	2062
Februar	2135	2413	1895
Marts	2440	2908	2252
April	2414	2797	2288

Maj	2762	3054	3082
Juni	3528	2861	2384
Juli	5408	3380	2466
August	4306	2303	2433
September	3765	1861	2566
Oktober	3485	2415	2787
November	2322	2002	2330
December	1862	1803	1952
I alt	36.549	30.431	28.497
Antal sider set pr. besøg	5,0	4,4	3

Hjemmesiden for Østsjællands Museum udbygges til stadighed under Åbne Samlinger. En kort beskrivelse af Faxe Kalkbruds brydningshistorie (af Helle Ålsbøl) er lagt på museets hjemmeside.

Hjemmesiden stevnsfortet.dk er revideret, så den svarer til det nye grafiske udtryk.

Arbejdet med elektronisk bestemmelsesnøgle til Geomuseum Faxe og hjemmeside er opstartet. Projektet finansieres af støtte fra Kulturarvsstyrelsens Formidlingspulje 1.

Alle åbne arrangementer er indtastet på www.naturnet.dk, www.kultunaut.dk og museets hjemmeside: www.aabne-samlinger.dk/oestsjaellands

Helle Ålsbøl har foreløbig lagt fire aktiviteter ind på portalen e-museum.dk. E-museum er skolernes indgang til museernes tilbud, enten som inspiration til museumsbesøg eller i form af materiale, som skolerne kan arbejde med hjemme. De fire aktiviteter er Fossiljagt, databasen Huse af kalk, Ordssprogsquiz med Peder Syv samt Skær selv skolekridt.

Det maritime Danmark, en web-publikation finansieret af Kulturarvsstyrelsen om kystens kulturarv blev udarbejdet i samarbejde mellem museer i Region Storstrøm. Helle Ålsbøl deltog i diverse Samarbejds møder, udarbejdede tre webartikler og supplerede med fotografier.

Markedsføring

Museet primære markedsføring har i 2008 være den omfattende mediedækning hvor journalister fra lokale, regionale og nationale ugeaviser, ugeblade, fagblade, dagblade, radio og TV har henvendt sig og efterfølgende skrevet og sendt nyt fra Koldkrigsmuseum Stevnsfort, Geomuseum Faxe eller Naturvejlederen.

Naturvejlederen har i 2008 udsendt en række pressemeddelelser til den lokale presse (Dagbladet, Sjællandske, Stevnsbladet, Faxe Bugten og Sydsjællands Tidende), som ofte har bragt nyheden med det tilsendte foto.

Koldkrigsmuseum Stevnsfort

DR-P1 sendte udsendelsen Stedsans fra Stevnsfort d. 10. januar 2008. I programmet deltager: Anders Bertelsen (Østsjællands Museum), H. Thuesen (LUFTVET), A. Rasmussen (tidligere tjenestegørende i O-rummet).

TV2Øst bragte indslag om åbningen af de to museer d. 1. juli.

I forbindelse med den officielle åbning af Koldkrigsmuseum Stevnstfort blev udsendt pressemeddelelse med særskilt invitation til pressen. Åbningen fik god omtale i Dagbladet med stor foromtale i den regionale udgave og efteromtale i tre dage i træk og ligeledes stor omtale i Stevnstbladet. TV2Øst bragte indslag om åbningen

Anders Bertelsen deltog i indslag i TV-avisen på DR1 mandag d. 16. juni 2008 kl. 21.00 (mere præcist kl. 21.19.51) fra Koldkrigsmuseum Stevnstfort sammen med journalist og forfatter Leif Davidsen. <http://www.dr.dk/DR1/TVAVISEN/tvainslag.htm>

En presseseance blev afholdt på Stevnstfort d. 30. juli i anledning af gæst nummer 10.000 med god pressedækning i Dagbladet dagen efter og TVØst samme aften

Presserundvisninger og interview er gennemført for bla. a. bladet HÆREN, Politikens Rejsebøger og Universitetsavisen.

Geomuseum Faxe

Den lokale presse (Dagbladet, Sjællandske og Faxe Bugten) har løbende fulgt byggeriet af Kanten og udviklingen af udstillingen. Dagbladet har f.eks. bragt interview med Helle Ålsbøl om udstillingen på Geomuseum Faxe

TV2Øst bragte indslag om åbningen af de to museer d. 1. juli.

TV2Øst bragte i august indslag om gode besøgstal fra Faxe.

DR-P1 sendte d. 7. august programmet Stedsans fra Geomuseum Faxe og Faxe Kalkbrud. I programmet deltager: geolog Bodil Lauridsen og etnolog Helle Ålsbøl.

Naturvejlederen

TV2-Øst har den 2/7 2008 interviewet Sara Gelskov i en indslag om brandmænd langs kysterne i Sydsjælland

Sara Gelskov har medvirket i Radio Østsjælland d. 11/7, i ½ times interview i programmet "Grøn hverdag".

Avisen Sjællandske har den 2/7 lavet en reportage om naturvejledertur med Sara Gelskov "Knogledetektiver på Jungshoved Voldsted".

Andre steder

DR-P4, d. 4. januar 2008. Helle Ålsbøl blev interviewet om status på Lokal og Regional identitet i Østsjælland

Turistfoldere

Folderen "Danmarks nye koldkrigsmuseum" er udarbejdet, trykt og uddelt til turistbureauer og lokale overnatningssteder.

For Stevnst Museum og Fakse Geologiske Museum er tidligere års danske, engelske og tyske folder 2008 ajourført og genoptrykt.

Folderen "Offentlige ture med naturvejlederne, Præstø Fjord 2008" er udarbejdet af Sara Gelskov

Sara Gelskov har desuden udarbejdet en folder om naturvejledertilbud for skoler og institutioner, samt en udstillingsfolder til kunstudstilling i Fiskerhuset.

I turistinformation fra turistbureauerne i hhv. Stevns og Faxe kommuner 2008 er der artikler om alle Østsjællands Museums udstillinger og aktiviteter

Anden markedsføring

På Kultur- og sundhedsmesse i Haarlevhallen deltog Østsjællands Museumsforening med en stand bemandet med formanden og 5 trælle. Der vises diasshow om byggeriet af Geomuseum Faxe, 3 museumsgenstande i montre, plancher om museet og trællene, iklædt trælletøj arbejdede med deres aktiviteter. Standen var bygget sammen med standen fra Støtteforeningen til Koldkrigsmuseum Stevnstfort. Dette var en plancheudstilling bemandet med formanden.

6.0 Bygninger og udendørsarealer

Koldkrigsmuseum Stevnstfort

Vedtagelse af lokalplanen 77A Koldkrigsmuseum Stevnstfort blev offentliggjort d. 7. januar 2008, og primo marts meddelte Naturklagenævnet, at der ikke var indkommet klager. Endelig kunne arbejdet over jorden gå i gang.

Tilsagn om midler fra Lokale- og Anlægsfonden betød, at det store projekt for Velkomstbygningen kunne gennemføres med rådgivning fra Rambøll og Kvorning Design og Kommunikation. Udførelsen af arbejdet var under ledelse af forvalter Jes Johnsen og hovedentreprenør Jimmy Schrøder og med deltagelse af relevante underentreprenører.

Velkomstbygningen blev færdiggjort med udendørs terrasse med lift samt rumadskillelse i hovedbygningen efter åbningen d. 1. juli men inden den officielle åbning d. 23. september. At gennemføre en sådan ombygning på så kort tid har kun været muligt gennem en ekstraordinær indsats fra såvel hovedentreprenør Flemming Schrøder A/S som underentreprenører.

De sparsomme budgetter betød, at flere anlægsarbejder blev sparet væk, hvilket gav et uhenigtsmæssigt og uskønt resultat. Heldigvis valgte en række lokale firmaer at støtte museet med hjælp på forskellig vis. Dette gælder Stevns Entreprenørservice, Thomas Nedergård, Joost El. Aps, Flemming Schrøder A/S og G.C. Entreprise. Flere enkeltpersoner kom også forbi med plæneklippere og gav en hånd med.

Det tekniske arbejde i Undergrunden blev gennemført med rådgivning fra Rambøll. Arbejdet med ventilation, brandalarmering, brandsikring og el kunne afleveres i april. Mulighed for opvarmning af Rævegang Nord til brug for arrangementer er etableret, og varmelegemer er monteret i brandmelderne for at sikre driftsstabilitet og øget levetid. Arbejdet er udført indenfor anlægsbudget. Tilsagn om ekstra midler fra Nordea Danmark-fonden gjorde det muligt at renovere elevatoren i Undergrunden, og sammen med en ekstra lift, der forbinder indgangen til nedgangsbunkeren med terræn, og placering af riste i Undergrunden er det nu muligt at følge de guidede ture også med kørestole.

Der er indgået lejeaftale med Stevns Kommune om leje af Stevnstfort pr. 1. april. En supplerende aftale er indgået omkring leje af det hvide hus ved nedgangsbunkeren på Stevnstfort (Svend Aages Hus). Bygningen anvendes til magasin, værksted og frokoststue for frivillige.

Arealerne ved Koldkrigsmuseum Stevnstort plejes efter plejeaftale udarbejdet i samarbejde med Dansk Naturfredningsforening.

De frivilliges arbejde er en uvurderlig hjælp også til pleje af areal og bygninger. Omkring arealpleje har særligt Søværnsgruppen været meget aktive og ryddet krat og tilvoksninger og renset murværk og fliser. Nedgangsbunkeren fik den store omgang med afrensning af vækster og maling og tjære.

En række rum i Undergrunden er angrebne af skimmelsvamp. Disse rum er afspærret og alt personale er personligt instrueret i at bruge beskyttelsesmidler jf. arbejdsmiljørapport udarbejdet af Rambøll.

En grussti er etableret hen over det meget ujævne græsareal, der forbinder Flyversiten med nedgangsbunkeren. Stien er en stor forbedring, da kollapsede mosegrise gange betød, at flere gæster var ved at snuble, og at græsset var vanskeligt passabelt. Stien finansieres af donation fra SEAS-NVE.

Geomuseum Faxe

Faxe Kommune var bygherre for Kulturhuset Kanten, men museet har som kommende bruger deltaget i byggeprocessen. Tove Damholt og Thorbjørn Kolbo har deltaget i bygherremøder og Tove Damholt tillige i styregruppemøder i forbindelse med Kulturhuset Kanten. I perioder, og særligt hen mod byggeriet slutning, har museet også deltaget i byggemøder. Senere også i bygningsgennemgang og opfølgning på fejl og mangler.

Lejeaftale er indgået med Faxe Kommune om lokaler i Kanten pr. 1. juli.

Magasin

Ny lejeaftale er indgået for magasinet i Korngården med forhøjet husleje og ændrede opsigelsesbetingelser.

Faxe Kommune stiller plads til rådighed til et nærmagasin i kælderen i Administrationsbygningen, Rådhusvej i Faxe. Dette betyder en stor lettelse i det daglige arbejde, da magasinet fungerer som nærmagasin for Geomuseum Faxe, hvorved mange køreture mellem Stevns og Faxe undgås.

7.0 Inventar og materiel

Museets computere serviceres af EDB-huset ved Jørn Måløv. Hjemmesiden vedligeholdes og hostes af Åbne Samlinger. Stevnstortet.dk vedligeholdes af Kvorning design og kommunikation.

Computere, printere samt trådløst netværk er købt og installeret på de to nye udstillingssteder. Nye printere er installeret på Østsjælland Museums kontorer i Højerup, hvor kopimaskinen er erstattet af en vi har modtaget brugt fra Flyvestation Værløse. Tre bærbare computere er indkøbt til projektansættelser .

8.0 Organisation og administration

Bestyrelse

Jens Carl Jørgensen (formand)
Bjarne Hansen (næstformand)
Tus Eskjær Rantorp
Inger Andersen
Hans Jørgen Lund Jensen
Martin Steen Andersen
Poul Christiansen

Udpeget af Stevns Kommune: Lars Asserhøj
Udpeget af Faxe Kommune: Michael Frederiksen

Forretningsudvalg

Jens Carl Jørgensen, Bjarne Hansen og Inger Andersen

Østsjællands Museumsforening

Medlemstal	2008	2007	2006	2005	2004
	299	330	319	356	377

Der har været afholdt generalforsamling i Østsjællands Museumsforening på Faxe Vandrerhjem den 26. marts. Der var 31 deltagere, og ved valg blev bestyrelsen fuldtallig på syv medlemmer. Bjarne Hansen er ved konstitueringen valgt til formand.

De mange arbejdsopgaver opstået i forbindelse med museets pludselige vækst og rekordhøje besøgstal har betydet, at mange ansatte har måttet yde en ekstra indsats og museets begrænsede personaleressourcer har betydet alternative arbejdsopgaver for enkelte ansatte. Museets registrator passer således telefon og løbende kontoropgaver, museets bogholder løfter en udvidet vifte af opgaver, museets forvalter udfører en del rengøring og tager mange weekendvagter, museets inspektører udfører sekretærarbejde, osv.

9.0 Personale

Personaleoversigt

Museumsleder (geolog)	Tove Damholt
Museumsinspektør (etnolog)	Helle Ålsbøl
Koordinator Stevnsfort	Anders Kærgaard Bertelsen
Forvalter	Jes Johnsen
Bogholder	Yvonne Pedersen
Administrationssekretær	Ilse Sørensen (fra 1. december)
Kontorassistent	Jane Madsen
Registrator	Charlotte Benzon
Museumsassistent	Inger Olsen
Museumsassistent/turleder	Vagn Aage Andersen
Museumsassistent	Katrine Villadsen
Museumsassistent/kustode	Anette Hristogiannis

Pedel (Stevnsfort)	Arne Gammelgaard Nielsen (til 31. august) Ole Pedersen (1. august-31. oktober) Jeffrey Fehler (fra 1. november)
Projektansatte	Bodil Wesenberg Lauridsen (hele året) (barsel fra 12. august) Margit Bech Larsen (1. april -30. sept.)
Besøgskoordinator Stevnsfort	Inge Nielsen (1. februar – 31. august) Udlånt fra Stevns Kommune.
Timelønnede Kustoder, kustode afløsere:	Hanne Findsen Lissi Wolsing Benthe Sletten Inge Egelund Otto Rasmussen Dorthe Bang Erik Rønholt Merete Stentoft Jensen Christina Kjærgaard Nielsen Lisbeth Wünsche
Museumslærere (Lille Heddinge Rytterskole)	Lissi R. Wolsing Hanne Findsen
Omvisere Koldkrigsmuseum Stevnsfort	Arvid Lendal Jørgensen Arvid Aagaard Jensen Berit Stage Brian Stahl Mortensen Christina Kjærgaard Nielsen Emil Dichmann Sorknæs Hans Henrik Johansen Helle Hermann Hansen Jimmy Allert Schultz Kaj Ove Povlsen Lisbeth Wünsche Martin Rode-Wünsche Mikkel Rønsbo Ole Østergaard Pil Berner Strandgaard Ruben L. Pedersen Simon Winfeld Rasmussen Sune Engel Rasmussen Thorbjørn Wolf Villy Petersen Aase Schioldan
Turleder Faxe Kalkbrud	Alice Rasmussen
Studertermedhjælp	Nooshin Christiansen,

Assistenter til aktiviteter: Merete Stentoft Jensen
Erik Rønholt

Kontorassistent Stevnsfort Helle Kühl

Pedelafløser Stevnsfort Jørgen Madsen

Bogholder Yvonne Pedersen fejrede 10 års jubilæum d. 1. august 2008

Beskæftigelsesordninger

Ole Pedersen (5. maj - 30. juli)
Jeffrey Fehler (1. august - 31. oktober)
Anne Have Rasmussen (15. jan. - 15. juli)

Erhvervspraktik

Niels Johnsen (19.-23. maj)
Michael Kvist (1. juli-10. august)

Frivillige

Søværnsgruppen: 20 aktive frivillige, der har været aktive fra 1 til 59 dage. Timer i alt 1320.

LUFTVET: 36 aktive frivillige, der har været aktive fra 1 til 35 dage. Timer i alt: 1510.

Hærgruppen: 13 aktive frivillige, der har været aktive fra 1 til 8 dage. Timer i alt: 276.

Trællegruppen: ca. 10 frivillige

Frivillig guide Stevnsfort Jens Carl Jørgensen
Frivillig Geomuseum Faxe Arne Aasbjerg
Alice Rasmussen
Tus Eskjær Rantorp

Arbejdsmiljø

Arbejdsmiljøorganisationen på Østsjællands Museum udvides således, at der ud over de formelle medlemmer i sikkerhedsorganisationen Jane Madsen (personalerepræsentant) og Tove Damholt (ledelsesrepræsentant) tilknyttes Inger Olsen som særligt vil varetage forhold på museets værksteder herunder frivillige på Koldkrigsmuseum Stevnsfort. Museumsassistent Inger Olsen og forvalter Jes Johnsen har gennemgået certificeret arbejdsmiljøkursus udbudt gennem Organisationen af Danske Museer.

Arbejdsmiljøarbejdet omfatter en løbende opdatering af arbejdspladsvurdering på personale-møder således at relevante sikkerhedsforhold løbende behandles og virker til at øge opmærksomheden omkring arbejdsmiljø. Som led i arbejdet med arbejdsmiljø for frivillige på Stevnsfort afholdes møde mellem museets sikkerhedsrepræsentanter og repræsentanter for LUFTVET og Søværnsgruppen med fastlæggelse af arbejdsgangen for arbejdsmiljøarbejdet herunder udarbejdelse af APV, sikkerhedsdatablade, omgang med elektriske apparater og kommende sikkerhedsmøder. Mapper med oplysninger om arbejdsmiljø udleveres til alle frivillige.

To hjertestarterkurser fra Trygfonden er gennemført med deltagelse af medarbejdere og frivillige ved Koldkrigsmuseum Stevnstort.

Kurser/seminarer/årsmøder/konferencer

Dato	Deltager	Kursus/møde/konference
09.01.08	Sara Gelskov	Dialogmøde med skoleledere i Vordingborg
18.01.08	Helle Ålsbøl, Bodil Lauridsen	Studietur til Naturhistorisk Museum, Naturalis, Amsterdam, Holland
	Helle Ålsbøl, Bodil Lauridsen	Studietur til Arbejdermuseet, Geologisk Museum og Medicinsk Museion.
06.02.08	Sara Gelskov	Projektgruppemøde, kommende Naturpark Præstø Fjord
28.02.08	Sara Gelskov	Forelæse og deltage i kursusdag om klimaforandringer og naturvejledning, Kongskilde
29.02.08.	Tove Damholt	Fagrådet og den politiske styregruppe for kulturfaltale Storstrøm
05.03.08.	Tove Damholt	Møde. Kulturarvsstyrelsens faglige råd for naturhistorie, Århus
06.03.08	Tove Damholt	Møde. Sammenslutningen af museumsledere i Storstrøm, Kunstmuseum Fuglsang.
13.03.08	Sara Gelskov	Møde i Faxe Naturråd, Faxe
02.04.08	Sara Gelskov	Deltage i kursusdag om GPS som formidlingsværktøj, Roskilde
10.-13.04.08	Sara Gelskov	Naturvejledernes årskonference. Emne: nationalparker og vildmarkslev. Thy
18.04.08	Helle Ålsbøl	Besigtigelse af Marmorkirken/Frederikskirke, København
20.- 21.04.08	Sara Gelskov og Faxe Kommunes konsulent Pernille Ullegård	Naturvejledernes arbejdsgiverkonference. Svendborg
29.04.08	Tove Damholt Jens Carl Jørgensen	Kulturarvsstyrelsens Museumsmøde, Nyborg
03.06.08	Sara Gelskov	Deltagelse i fokusgruppemøde om vision og strategivikling, Kulturforvaltningen, Faxe kommune
	Charlotte Benzon	Møde med Erfagruppen Regin hos Frederiksværks Museum v. Marie Bach.
14.07.08	Helle Ålsbøl	Dagskursus i naturstensmuring, Nordøsterdalsmuseet, Norge

08.-09.09.08	Annette Hristogiannis, Jane Madsen, Charlotte Benzon, Inger Olsen, Yvonne Petersen, Anders Bertelsen, Vagn Aage Andersen, Jes Johnsen, Tove Damholt, Helle Ålsbøl	Studieekskursion til Industrimuseet i Horsens og Mønsted Kalkgruber
18.-19.09.08	Tove Damholt, Jesper Milàn	Studietur til Berlin
03.10.08	Sara Gelskov	Naturrumsmøde kommunal projektgruppe, Rønnede
23.10.08	Helle Ålsbøl	Konference på Aros vedr. ABM-samarbejde sammen med Stevns Kommunes kulturkonsulent Carsten Grønholt og biblioteksleder Jane Sandgaard
10.11.08	Inge Egelund, Annette Hristogiannis og Inger Olsen	Introduktionsmøde om KUAS og Gallups nationale publikumsundersøgelse, Nationalmuseet, København
12.-14.11.08	Helle Ålsbøl	Fagligt Årsmøde på Fuglsø for Nyere Tid, Udstillingsgruppen
20.11.08	Helle Ålsbøl	Vært for Nyeretids Netværk for unge inspektører. Besøg på Stevns Museum, Koldkrigsmuseum Stevnsfort og Geomuseum Faxe
19.-20.11.08 03.-04.12.08	Jes Johnsen og Inger Olsen	Arbejds miljøuddannelse, Organisationen Danske Museer, København
15.12.08	Sara Gelskov	Naturrumsmøde og ekskursion med kommunal projektgruppe, Erhvervscenter Faxe
15.12.08	Sara Gelskov	Naturrumsmøde 1) med udstillingskonsulent, 2) med kommunal projektgruppe og 3) med organisationer og frivillige, Feddet
15.12.08	Sara Gelskov	Naturvejleder kursusdag om klimaformidling, Naturcenter Vestamager

Tove Damholt har desuden deltaget i fem fagrådsmøder for Kulturaftale Storstrøm.

Medlemskab af bestyrelser m.m.

Tove Damholt er medlem af Kulturarvsstyrelsens Faglige Råd for Naturhistorie, medlem af fagrådet i Kulturaftale Storstrøm 2008-2011 som repræsentant for museerne, medlem af SAML (sammenslutningen af museumsledere i Storstrøm), medlem af følgegruppe for efterbehandling i Stevns Kridtbrud, og følgegruppe for efterbehandling i Faxe Kalkbrud, medlem af "På kanten til noget stort"-styregruppen, medlem af Koldkrigsmuseum Stevnsfort-projektgruppen, medlem af følgegruppen for Naturvejlederen ved Præstø Fjord.

Helle Ålsbøl er med i netværksgruppen for Nyere Tids inspektører og medlem af bestyrelsen Bevaringsforeningen for Stevns Fyr.

Sara Gelsbøl er medlem af følgegruppen for Naturvejlederen for Præstø Fjord, Faxe Naturråd, Arbejdsgruppen i Naturrum Præstø Fjord samt Udvidet interessentgruppe Naturpark Præstø Fjord.

Charlotte Benzon er medlem af Erfa-gruppen Regin.